

upphandling

Redaktör
HANS PERKIÖ
hp@dagenssamhalle.se • 08-452 73 32

OMSORG

Politisk strid om färdtjänst i Göteborg

Upphandling av färdtjänst i Göteborg har kritiserats för pressade priser som ger taxiförare usla villkor.

När färdtjänstnämnden nu gör en ny upphandling, värd drygt en miljard kronor, ställs krav både när det gäller miljö och social hänsyn.

Folkpartiet och Moderaterna anser att kraven i vissa fall går alltför långt.

– Krav ställs på vad förarna ska ha för löner och vilka försäkringar som ska gälla. Man har lyft i stora delar av kollektivavtalen. Det tycker vi är att frågå

den svenska modellen, där arbetsmarknadens parter bestämmer villkoren, säger Pontus Båth (M), vice ordförande i färdtjänstnämnden.

– Det här driver upp priserna men inte kvaliteten.

Omoget trams, tycker nämndordförande Anders Meuller (V).

– Självklart har vi ett ansvar för att det är sunda arbetsvillkor för förarna, säger han till Göteborgs-Posten.

Färdtjänstavtalet gäller från juli 2016 till januari 2020 och omfattar drygt 200 fordon.

Efter att landstingen uppmärksammat problem har arbetsförhållandena blivit bättre för pakistanter som tillverkar kirurgiska instrument.

FOTO: BRIC PAKISTAN

Sociala krav lyfter Pakistans arbetare

Men regelverket kan missgynna goda leverantörer

Arbetare i Pakistan har fått bättre villkor sedan landstingen ställt sociala krav i upphandling av kirurgiska instrument. Barnarbete förekommer inte längre, visar en rapport från Swedwatch.

ARBETSMILJÖ Staden Sialkot i Pakistan står för en betydande del av tillverkningen av kirurgiska instrument i världen. 2007 avslöjade Swedwatch oacceptabla förhållanden för arbetarna som barnarbete, farlig arbetsmiljö och löner under miniminivå. Det blev en väckarklocka för de svenska landstingen som bestämde sig för att ta större socialt ansvar i upphandlingarna.

Swedwatch har nu gjort en ny granskning av arbetsvillkoren i Pakistan och tittat närmare på två fabriker som levererar instrument till Sverige och deras underleverantörer.

– Det är en tydlig skillnad mot 2007. Framför allt är det nolltolerans mot barnarbete, vi såg inga barn på fabriker. Arbetarna har minimilöner enligt den lokala lagstiftningen och det förekom ingen olaglig övertid, säger Théo Jaekel, researcher på Swedwatch och en av författarna till rapporten *Healthier procurement*.

Några brister kvarstår när det gäller hälsa och säkerhet.

– Arbetarna använder inte rätt skyddsutrustning. De har inte hörselskydd och vill inte använda säkerhetsutrustning när de slipar. Det sker många skador.

2007 var fackföreningar inte tillåtna. Det är de idag, men arbetarna tycker inte att de behöver dem utan kan prata med företagsledningen ändå.

– Det tyder på att det fortfarande kan finnas praktiska hinder för att bilda fackföreningar.

Förhållandena är betydligt sämre i verkstäder som inte säljer instrument till Sverige.

– Det är en tydlig skillnad där sociala krav har ställts och där det inte ställts några krav, säger Théo Jaekel.

Ett problem som fabriksägarna tar upp är att medan deras

kostnader ökat när arbetsförhållandena har förbättrats ligger priserna kvar på samma nivå som 2007.

Swedwatch anser att landstingen bör ta in de faktorerna i sina utvärderingsmodeller för att premiera seriösa leverantörer.

– Leverantörerna i Sverige säger att om de höjer priserna är de inte konkurrenskraftiga eftersom landstingen delar ut kontrakt efter lägsta pris, säger Théo Jaekel.

Pauline Göthberg, nationell samordnare för landstingen när det gäller socialt ansvarstagande i upphandling, tycker att det är bra att Swedwatch återigen granskat Pakistan.

– Det är positivt att det skett en förbättring, fram-

ANONYMA INTERVJUER

Swedwatches granskning går till så att landsting och leverantörer intervjuas. Inför en fältresa samarbetar Swedwatch med lokala organisationer som gör förstudier och kartlägger leverantörskedjan. På plats intervjuas arbetare anonymt, både på och utanför fabriksområdet, samt företagsledningen.

för allt när det gäller barnarbete. Men vi ska inte tro att våra krav förändrar allt, det finns jättemycket att göra, säger hon.

Att få till en stark fackföreningsrörelse på plats är en central fråga.

– Då finns det kontroll 365 dagar om året och inte två dagar när en granskning görs.

Leverantörerna har ansvar att räkna in alla kostnader som har att göra med det sociala ansvaret, först därefter kan lägsta pris gälla. Men landstingen har inte alltid resurser till uppföljning.

– Det är jätteviktigt att vi följer upp att leverantörer listar pris som motsvarar de faktiska kostnaderna, annars riskerar vi att missgynna de goda leverantörerna, säger Pauline Göthberg.

HANS PERKIÖ
hp@dagenssamhalle.se

250 000

... kronor kostar det Lunds kommun att inte agera i tid. Förvaltningsrätten i Malmö ger böter för en otillåten direktupphandling av maskindiskmedel och service av diskmaskiner. Kommunen var för sen med att annonsera, avbryta en upphandling och tog för lång tid på sig att annonsera upphandlingen på nytt.

Modell för vita jobb anmäls

Malmö har gått ut med anbud i sin första upphandling enligt Vita jobbmодellen, där sociala krav ställs. Svenskt Näringsliv, som länge kritiserat att fackliga organisationer ska agera kontrollanter, har nu anmält modellen till Konkurrensverket. Organisationen ifrågasätter om kontrollverksamheten inte är myndighetsutövning, skriver Upphandling 24.

Trafikverket bryter flygavtal

Trafikverket säger med omedelbar verkan upp flygavtal med det kritiserade estniska bolaget Avies. Avtal om tre flyglinjer bryts och det blir inget avtal enligt tilldelningsbeslut på två andra linjer på grund av allvarliga brister. Det blev ett ramaskri i Jämtland och Härjedalen när bolaget vann uppdrag. Nu inleds i stället direktupphandling.

NYTT REGIONHUS I SKÖVDE

Det blir Serneke Bygg AB som får bygga Västra Götalands nya Regionens hus i Skövde. Förra sommaren beslutade regionfullmäktige att samla administrationen till en plats. I dag är den spridd på flera platser i kommunen. Västra Götaland har regionhus på sex orter, där regionkansliet ligger i Vänersborg.

”Det är en tydlig skillnad där sociala krav har ställts och där det inte ställts några krav.” Théo Jaekel, researcher på Swedwatch

FOTO: AMY HELENE JOHANSSON